

Pensioenakkoord

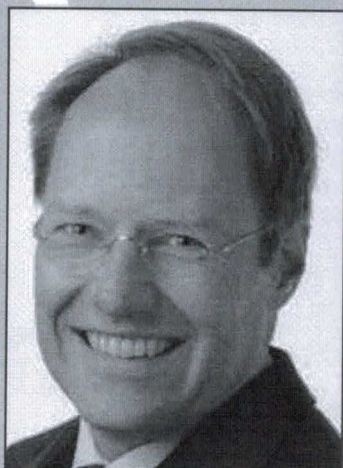
Sinds 1 januari 2015 is de Wet Aanpassing Financieel Toetsingskader van kracht. Op de site van de Eerste Kamer staat dat met deze wet wordt beoogd financiële schokken gespreid in de tijd – en dus gelijkmatiger – te verwerken. Dat draagt bij aan het realiseren van een stabiel pensioen. Met de nieuwe herstelplansystematiek biedt het financieel toetsingskader (FTK) de ruimte om te kiezen voor een beleggingsbeleid dat past bij het realiseren van een voorwaardelijk geïndexeerd pensioen. Tegelijkertijd wordt voorkomen dat te snel tot indexatie wordt overgegaan. Pensioenfondsen moeten gaan werken met een reële dekkingsgraad en een beleidsdekkingsgraad. We moeten vooruitkijken naar de wijze waarop pensioenfondsen met dit nieuwe FTK zullen omgaan. Naar mijn mening is het echter ook zinvol om nog eens achterom te kijken.

Op 4 juni 2010 bereiken sociale partners overeenstemming over het pensioenakkoord. Dit is nodig om de houdbaarheid van het Nederlandse pensioenstelsel te waarborgen. Er moet immers rekening worden gehouden met een almaar stijgende levensverwachting en met schokken op de financiële markten. In 2011 wordt overeenstemming bereikt over de uitwerking van genoemd akkoord; in juni 2011 presenteert de Stichting van de Arbeid hierover een lijvig rapport. Er kan worden gekozen voor een nominaal of een reëel contract. In het reële contract worden mechanismes ingebouwd voor de aanpassing van de levensverwachting en het opvangen van financiële schokken. Verder acht de stichting het gewenst om

ook de bestaande aanspraken in het nieuwe contract onder te brengen, het zogenoemde invaren. Een ieder is zich ervan bewust dat het hier gaat om een ambitieus plan dat goed moet worden voorbereid.

In december 2012 komen AFM en DNB met een speciale editie van de nieuwsbrief Pensioenen die geheel over dat nieuwe pensioenstelsel gaat. Gemeld wordt dat het nieuwe FTK per 1 januari 2015 van kracht wordt. Alle partijen worden opgeroepen zich zorgvuldig voor te bereiden op dit nieuwe contract. Een paar dingen vallen op in deze nieuwsbrief. Zo wordt gezegd dat de wetgeving nog niet gereed is. Dat is voorzichtig uitgedrukt. Eind 2012 is er zelfs nog geen wetsvoorstel ingediend. Verder wordt vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid nog opgemerkt dat, gezien de complexiteit en het belang van het onderwerp, zorgvuldigheid essentieel is. Daarom wordt ervoor gekozen om meer tijd te nemen. Als ik mij goed herinner was destijds beoogd dat het wetgevingstraject begin 2014 volledig moest zijn doorlopen, zodat de uitvoerders een jaar de tijd hadden om een en ander te implementeren.

In een nieuwsbericht van 15 juli 2013 laat DNB weten dat ze goed in de gaten houdt of pensioenfondsen voldoende vaart maken met de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Alle pensioenfondsen is daarover een brief gestuurd met een vragenlijst. In de zomer van 2013 vindt een internetconsultatie plaats over een voorontwerp van de wet. Dan blijkt dat er de nodige juridische en technische complicaties zijn. In haar nieuwsbrief van 5 november 2013 meldt DNB dat nog niet alle fondsen een transitieplan hebben opgesteld, maar dat het opstellen van zo'n plan onmisbaar is. Daarbij wordt verwezen naar het transitieplan van de Pensioenfederatie. De fondsen die hebben aangegeven nog geen transitieplan te hebben, zullen op korte termijn een brief van DNB ontvangen met het verzoek om voor het eind van het jaar een plan op te stellen. Dit terwijl er op dat moment nog geen wetsvoorstel is ingediend en ook al bekend is dat tijdens de internetconsultatie de nodige kritiek op het voorontwerp is geleverd. Uiteindelijk wordt op 23 juni 2014 een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend. Hierin vinden we het reële contract niet meer terug, net zomin als de aanpassingsmechanismen voor levensverwachting en financiële schokken: de invaringsboot is gezonken. Daarvoor in de plaats krijgen we een wijziging van de

Roel Veugelers
Mr. R.J.G. Veugelers is
advocaat bij Veugelers -
Advocatuur te Vlaardingen

gerealiseerd?!

herstelplansystematiek, de indexatieregels en de kostendeekkende premie.

In december 2014 zijn verschillende fracties in de Eerste Kamer zeer kritisch over het wetsvoorstel. Ze zijn onvoldoende overtuigd van de noodzaak tot wijziging, mede gezien de lopende pensioendialoog die mogelijk leidt tot verdere ingrepen in het pensioensysteem. Zouden die fracties zich bewust zijn geweest van de ironie van deze opmerking? Uiteindelijk heeft de Eerste Kamer de wet onder grote druk in de nacht van 16 op 17 december 2014 aangenomen. Direct daarna heeft de koning zijn handtekening gezet onder het Koninklijk Besluit waarmee de wet op 1 januari 2015 van kracht kon worden.

Natuurlijk is het makkelijk praten achteraf. Het spreekwoord 'de beste stuurman staat aan wal' ken ik ook. Toch denk ik dat het zinvol is dat dit traject op korte termijn wordt geëvalueerd. Daarbij zou ik de volgende vragen beantwoord willen zien:

- Welke volgorde houden we aan? Gaan we eerst de pensioenuitvoerders vragen zich voor te bereiden op het nieuwe pensioencontract en daarna afwachten of het wettelijk kader daarvoor kan worden gerealiseerd? Of zorgen we eerst dat het wettelijk kader wordt gerealiseerd en geven we dan pensioenuitvoerders voldoende tijd om het nieuwe contract te implementeren?
- Hoe gedetailleerd moet het wettelijk kader zijn? Moet in de wet exact worden opgenomen in welke gevallen er wel en niet kan worden geïndexeerd? En in welke gevallen geldt terug kan vloeien naar een werkgever? Of dient de wetgever zich te beperken tot het vastleggen van de belangrijkste principes, zodat pensioenuitvoerders binnen de kaders van deze principes zelf een eigen pensioenregeling kunnen optuigen?
- Wat is de rol van DNB? Is het aanvaardbaar dat ze er bij pensioenuitvoerders op aandringt om een transitieplan op te stellen voor de overgang naar een nieuw pensioencontract, wetende dat dit veel tijd en energie van vele experts vraagt, terwijl er nog geen sprake is van enig wetsvoorstel? Of moet DNB zich richten tot SZW en aangeven dat pensioenuitvoerders pas voorbereidingen kunnen treffen voor een nieuw pensioencontract nadat de contouren daarvan zijn vastgelegd in wetgeving?
- Begin december 2014 was het nog zeer de vraag of de wet het in de Eerste Kamer zou halen. Hebben

bestuurders van pensioenuitvoerders dan voldoende tijd gekregen om zich op de verregaande wijzigingen van deze wet voor te bereiden, als die per 1 januari 2015 van kracht wordt? Zou het niet wenselijk zijn om nieuwe wetgeving steeds pas na een half jaar van kracht te laten worden?

- Functioneert ons wetgevingssysteem nog wel op een adequate wijze? Zowel bij deze wet als bij de Wet Versterking bestuur pensioenfondsen (WVBP) zijn op een laat tijdstip onder hoge druk nog vele amendementen doorgevoerd. Kort daarna blijkt dan dat daardoor weer veel nieuwe vraagtekens ontstaan en nieuwe wetgeving is vereist. Naar aanleiding van de amendementen over medezeggenschap die in de WVBP zijn doorgevoerd, bestaat er nu onduidelijkheid over de medezeggenschapsrechten van de OR. We wachten nu op nieuwe wetgeving daarover. Dat is niet wenselijk.
- Is het aanvaardbaar dat de *chambre de réflexion* tegenwoordig geen tijd meer heeft om rustig over nieuwe wetgeving na te denken?
- Hebben we het pensioenakkoord nu gerealiseerd of toch eigenlijk niet?

Intussen is de pensioendialoog van start gegaan. Wanneer men van plan is om dit op dezelfde omvangrijke wijze aan te pakken als vijf jaar geleden het pensioenakkoord, hoop ik van harte dat een evaluatie van het project van het pensioenakkoord ervoor zorgt dat de implementatie van de pensioendialoog soepeler verloopt. Er kan natuurlijk ook worden overwogen om het iets minder ambitieus aan te pakken en de wijzigingen stap voor stap door te voeren.

Het Nederlandse pensioenstelsel functioneert naar internationale maatstaven nog steeds uitstekend. Uiteraard maken de veranderingen in de samenleving en op de financiële markten het noodzakelijk om het pensioenstelsel van tijd tot tijd daaraan aan te passen. Er is echter geen enkele noodzaak om ons geweldige pensioenstelsel radicaal om te gooien. ●